

การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
Development of Competency in Active Learning Management of Teachers
That Affects Student Quality at Banpamaisahakorn School Buriram Primary Educational
Service Area Office 3

ภาวิณี พุ่งไธสง

Pawinee Thungthaisong

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์

Director of Ban Pa Pa Mai Sahakorn School, Buriram Province

Corresponding E-mail: angkor1234@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 6 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 มีนาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 29 มีนาคม 2567

Received: March 6, 2024; Revised: March 28, 2024; Accepted: March 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้รับการพัฒนา และ นักเรียน จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง แบบประเมิน แบบทดสอบ แบบสอบถาม สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบใช้สถิติ One Sample t-test และ Two Sample t-test แบบ t-test for Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูพบว่า 1.1) การสร้างแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วยการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 2 การวางแผนการพัฒนา ขั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอน คือ 3.1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ 3.2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ 3.3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด 3.4) อภิปรายและสรุปผล และ 3.5) การประยุกต์ใช้ความรู้และประเมินผล ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผล ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล และขั้นที่ 6 การเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ 1.2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน 2) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนพบว่า 2.1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้รับการพัฒนา ระดับดีมาก 2.2) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) นักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยครูผู้รับการพัฒนายู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจแตกต่างจากค่าเฉลี่ยที่เป็นค่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์ 2.5) ครูผู้รับการพัฒนามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 2.6) ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหาร; การพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The research aims to 1) Develop the competency in active learning management of teachers at Ban Pa Pa Mai Sahakorn School. 2) Study the results of using the model for developing competency in active learning management of teachers at Ban Pa Pa Sakorn School. The sample group consisted of 27 teachers who received the development and students, which were obtained using a simple random sampling method. The tools used in the research are Structured interviews, assessments, tests, and questionnaires. Basic statistics include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Statistics used for comparison were One Sample t-test and Two Sample t-test, t-test for Dependent, and qualitative data were analyzed using content analysis.

The results of the research found that: 1) The development of teachers' competency in active learning management was found to be 1.1) Creating guidelines for developing teachers' competency in active learning management. Consists of 6 steps of operations: Step 1 Setting goals Step 2 Development planning Step 3 Development operations It consists of five steps of active learning management: 3.1) building inspiration, 3.2) learning from practice, 3.3) reflection, 3.4) discussion and conclusion, and 3.5) application of knowledge and evaluation. Step 4: Monitoring and evaluating, Step 5: Reflecting on results, and Step 6: Dissemination to all involved parties. 1.2) The model for developing competency in active learning management is appropriate at a high level. and each component of the learning management competency development process is consistent with one another. 2) The results of using the model for developing teachers' active learning competencies that affect student quality were found. 2.1) The competency in active learning management of the teachers who

received the development was at a very good level. 2.2) Grade 4 students had a higher average academic achievement score after learning than before learning. Statistically significant at the .05 level. 2.3) Grade 4 students had a higher mean score in analytical thinking ability after studying than before, with statistical significance at the .05 level. 2.4) Students are satisfied with the active learning management by the teachers who received the development at a high level. The average satisfaction level is different from the average value that is the criterion value. Statistically significant at the level of .05 and higher than the criterion average. 2.5) Teachers who received the development were satisfied with the model for developing teachers' active learning competencies that affected the quality of learners. At the highest level 2.6) Participants were satisfied with the exhibition of student work. at the highest level

Keywords: Administration; Teacher Development; Active Learning

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 มาตรา 22 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด รูปแบบการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Instruction) ในปัจจุบันเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการสนใจและได้รับการยอมรับในวงการศึกษาว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเชื่อมโยงความรู้ความคิดประสบการณ์ความสามารถตลอดจนทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกันทั้งนี้ในชีวิตประจำวันของบุคคลทั้งการทำงาน การศึกษาเล่าเรียนหรือเมื่อต้องเผชิญกับสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ บุคคลจำเป็นต้องใช้ความรู้ในหลากหลายวิชาไม่ได้ใช้เพียงแค่วิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น แต่การแก้ปัญหาต้องใช้ความรู้ทักษะในลักษณะที่เป็นองค์รวม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงต้องเป็นแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างงานและการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมรูปแบบการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาและในมาตราที่ 24 (4) (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545 : 14) ที่ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ทักษะในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมมีสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมคุณธรรมค่านิยมที่พึงามของสังคมและ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกรูปแบบการคิดและการลงมือปฏิบัติจริงโดยบูรณาการศาสตร์ทุกศาสตร์เข้ามามีส่วนในการพัฒนา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเหตุผลที่ต้องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้ (กุลิสรา จิตรชญาวนิช, 2562 : 85) การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องกับชีวิตจริง

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ลดการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่นักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และการลงมือกระทำผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเลือกใช้เทคนิค กลวิธีต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน การอภิปรายกลุ่ม การแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การใช้กรณีศึกษา การใช้สถานการณ์จำลอง เกม การทำงานกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนกับเพื่อนและครู สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาจนพัฒนาเป็นความเข้าใจในทัศนคติที่ถูกต้องและนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความหมายและน่าสนใจของนักเรียน เกิดความคงทน เกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียน (เจเดอร์ (Jeder, 2014 : 128) เกอร์แกน (Gurkan, 2021 : 176) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นมีความสำคัญในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สร้างนวัตกรรมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการทำงานกลุ่ม (Akingolu & Tandogan, 2007: 71-81; Aydede & Matyar, 2009: 128-132 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวทางหนึ่งที่เหมาะสำหรับนักเรียนในยุคปัจจุบันที่ช่วยแก้ไขและยกระดับคุณภาพของนักเรียนโดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นการพัฒนาให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาครูที่นักการศึกษาต่าง ๆ ได้ชี้แนะจากประเด็นปัญหาและความสำคัญของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูระดับประถมศึกษาทำให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเร่งพัฒนาคุณภาพครูโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ส่วนใหญ่วิธีการพัฒนาครูที่ผ่านมานั้นกำหนดขึ้นจากส่วนกลาง ครูบางกลุ่มจำเป็นต้องใช้เวลาที่สอนในห้องเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาครู นอกจากนี้แล้วครูต้องนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับห้องเรียนเพื่อให้เข้ากับบริบทของตนเองทำให้ขาดความเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับประเด็นของการพัฒนาทำให้การอบรมครูในบางครั้งไม่ตรงกับความต้องการของครูอย่างแท้จริง (วิริยะ วรายุและอนุชา กอนพวง, 2560: 239-252; อาชัญญา รัตนอุบลและคณะ, 2559: 1) จากการสำรวจความคิดเห็นของครูที่เข้ารับการพัฒนาวิชาชีพด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้นพบว่า ส่วนใหญ่ครูจะได้รับการจัดการเรียนรู้หรือถ่ายทอดแนวคิดหรือความรู้ใหม่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่ครูไม่มีเวลาและโอกาสทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ ความรู้ แนวคิดและวิธีการที่จะนำไปปฏิบัติใช้ ขาดโอกาสในการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ทอมสัน เกร็ก และนิสกา (Thompson, Gregg, & Niska, 2004: 4) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2561) พบว่า ปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียน คือ การกำหนดแผนการพัฒนาครูที่ไม่ชัดเจน วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาครูนั้นไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการและสภาพความพร้อมของครูขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาและยังขาดการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน ทั้งนี้ได้มีการดำเนินการตามลำดับขั้นของรูปแบบการวิจัยและพัฒนาเป็น 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การสำรวจปัญหา ความต้องการ ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ และขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อครูสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเข้มแข็งจริงจังและดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่มีคุณภาพของการจัดการศึกษาทุกระดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยเป็นการวิจัยและพัฒนา ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในกาสำรวจปัญหา ความต้องการ ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ จำนวน 16 คน ได้แก่
 - กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน ตัวแทนครูจำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 3 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านความต้องการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนจำนวน 6 คน

1. กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาครูสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านขามน้อย โรงเรียนอนุบาลหนองกี่ และโรงเรียนบ้านคลองหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2. ประชากรที่ใช้ในการทดสอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้ สหกรณ์ ประกอบด้วย ครูผู้รับการพัฒนาและสอนในโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ จำนวน 12 คน และนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูครูผู้รับการพัฒนาและสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากประชากร โดยมีระดับชั้นเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้ สหกรณ์ 6 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย ชั้นที่ 2 การวางแผนการพัฒนา ชั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ชั้น คือ 1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ 3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด 4) อภิปรายและสรุปผล และ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้และประเมินผล ชั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผล ชั้นที่ 5 การสะท้อนผล และชั้นที่ 6 การเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ

1. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้รับการพัฒนา
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการนิทรรศการผลงานนักเรียน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิด

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือจากหนังสือและเอกสารต่างๆ
 2. ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 3. วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดจำนวนข้อในแบบทดสอบ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 4. สร้างแบบทดสอบวัด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อที่ 3
 5. นำแบบทดสอบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยได้นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)
- ทั้งนี้พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 1 ฉบับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00
6. นำแบบทดสอบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่างโรงเรียน (โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง) และไม่ใช้กลุ่มทดลอง จำนวนระดับชั้นละ 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ จากข้อสอบ 45 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริง
 7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 30 ข้อ ซึ่งมีความยากง่ายตั้งแต่ 0.30 – 0.77 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 – 0.73 ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดิม เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 คูเดอร์ริชาร์ดสัน
 8. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นฉบับจริงเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนครูและผู้มีส่วนร่วม
- แบบทดสอบความพึงพอใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นการสอบถามระดับความพึงพอใจ
- มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจดังนี้
1. ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
 2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจให้ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาที่กำหนดไว้

3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

ทั้งนี้พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการพัฒนาได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งผ่านการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนมากขึ้น และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553 : 76)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจปัญหาความต้องการด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วม จำนวน 16 คน ด้วยตนเอง สัมภาษณ์โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเองจนครบตามจำนวน 3 โรงเรียน สังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องตรวจสอบกระบวนการพัฒนาสมรรถนะ โดยตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้วิจัยนำแบบประเมินโครงร่างฯ และแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไปส่งพร้อมทั้งรับคืนด้วยตนเองและทางอีเมลจนครบทุกฉบับ สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยครูผู้รับการพัฒนาผู้วิจัยมอบให้ครูผู้รับการพัฒนาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน เมื่อครูสอนจบทุกหน่วยแล้วในส่วนแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยครูผู้รับการพัฒนาและแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้รับการพัฒนาที่มีต่อสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สहरณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากครูผู้รับการพัฒนาจำนวน 3 คน ด้วยตนเอง ภายหลังจากครูผู้รับการพัฒนาปฏิบัติงานตามแผนของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะเรียบร้อยแล้ว จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนที่เกิดจากการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินความพึงพอใจต่อการนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบใช้สถิติ One Sample t-test และ Two Sample

t-test แบบ t-test for Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่น

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองระหว่างผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สถิติ t-test dependent

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์พบว่า

1.1 การสร้างแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ ประกอบด้วยการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย (Goal: G) ขั้นที่ 2 การวางแผนการพัฒนา (Plan: P) ขั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนา (Implementation: I) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Inspiration) 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action) 3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflection) 4) อภิปรายและสรุปผล (Discussion and Conclusions) และ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้และประเมินผล (Apply and Evaluation) ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผล (Monitoring and evaluation: M) ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection: R) และขั้นที่ 6 การเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนร่วมรับทราบ (Accountability: A)

1.2 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน

2. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์พบว่า

2.1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้รับการพัฒนาอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

2.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยครูผู้รับการพัฒนายอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจแตกต่างจากค่าเฉลี่ยที่เป็นค่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์

2.5 ครูผู้รับการพัฒนามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

2.6 ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน โรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ จากการตรวจสอบพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะมีความสอดคล้องเกี่ยวข้อกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์ จากแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลายท่าน ได้แก่ บิชอด (Bishod: 1976) แคสเตอร์ (Castetter. 1976 Bonwell (1993: 6) Bray (2003: 120-123) กรันย์พล วิวรรธมมงคล (2561: 101 - 103) วคินี รุ่งเรือง (2562: 164 - 165) วรัชยา ประจำ (2563: 209) กมลพร เพชรภาพ (2564: 5) สมพิศ สุขกัลยา (2564: 23) เจษฎา จันทรเปล่ง (2565: 9-10) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับผู้บริหารหรือครูวิชาการโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ประสบความสำเร็จ คือโรงเรียนบ้านขามน้อย โรงเรียนอนุบาลหนองกี่ และโรงเรียนบ้านคลองหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 นำมาสังเคราะห์จนได้เป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 6 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย (Goal: G) ขั้นที่ 2 การวางแผนการพัฒนา (Planning: P) ขั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนา (Implement: I) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้น คือ 1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Inspiration) 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Acting) 3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) 4) อภิปรายและสรุปผล (Discussion and Conclusions) และ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply and Evaluation) ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผล (Monitoring and evaluation: M) ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection: R) และขั้นที่ 6 การเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนร่วมรับทราบ (Accountability: A)

2. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้รับการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก และครูผู้รับการพัฒนามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับ

มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากำหนดเป้าหมาย (Goal : G) ตลอดจนการวางแผนการพัฒนา (Plan: P) กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกับครูผู้รับการพัฒนา ดำเนินการพัฒนา (Implementation: I) ด้วยวิธีการที่เหมาะสมซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอน คือ ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Inspiration) 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action) 3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) 4) อภิปรายและสรุปผล (Discussion and Conclusions) และ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply and Evaluation) ซึ่งผลจากการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรา เฉลิมศรี (2563: 164) การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เชิงรุก และความสามารถในการปฏิบัติการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563: 109) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้เชิงรุกได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สลิลาดี ชนะมาร (2563: 143) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวรวิยา ประจำ (2563 : 255) รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยครูผู้รับการพัฒนายู่ในระดับมาก น่าจะเป็นผลที่เกิดมาจากการใช้กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ในรูปแบบกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาการสอนและเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนคือ ช่วยให้มีสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 5) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Shenker, Goss & Bernstein (1996: 1) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์

สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้ Sheffield Hallam University (2000: 7) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในฐานะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นการร่วมมือระหว่างผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเน้นทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การใช้กระบวนการการเรียนรู้เชิงรุกที่ถูกออกแบบและพัฒนาโดยผู้วิจัย ทำให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้อย่างง่ายดาย จดจำบทเรียนได้ดี

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน พบว่า ผู้เข้าร่วมชมนิทรรศการมีความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการแสดงผลงานผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนนี้ จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีในการแสดงผลงานที่นักเรียนที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หรือผลงานที่มีคุณค่า เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นการให้กำลังใจและชื่นชมผลงานซึ่งกันและกันซึ่งการจัดนิทรรศการจะจัดขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการ โดยความร่วมมือของนักเรียน ครู และชุมชน รวมทั้งผู้ปกครองของ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยได้กล่าวไว้ในมาตรา 8(2) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 24(6) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน การนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อผู้มีส่วนร่วมให้รับทราบทำให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับทราบกระบวนการทุกชั้น ทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการจนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและผลงานของนักเรียนที่จัดแสดงในนิทรรศการอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนสามารถนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนได้ในทุกระดับชั้น โดยเฉพาะกับวิชาซึ่งเน้นการสร้างเสริมทักษะการคิดขั้นสูง

1.2 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจได้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและโรงเรียน และเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทดลองเปรียบเทียบกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้ในการยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับรายวิชาอื่นๆ และหลากหลายระดับชั้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา จันทรเปล่ง.(2565). *การพัฒนากระบวนการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาแบบ*
- 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุขภูมิตต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุภาลัย มะลิซ้อน. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาสังกัด*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ*
ออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรษยา ประจำ. (2563). *รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริม การจัดการ*
เรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต
2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- วศินี รุ่งเรือง. (2562). *รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง*
วิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขภูมิตต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน, พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิริยะ วราญ และอนุชา กอนพวง. (2560). *การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านดอนมูล*
(สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) โดยการเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.
วิทยานิพนธ์การศึกษาดุขภูมิตต, พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมพิศ สุขกัลยา. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **หลักสูตรฝึกอบรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยกระบวนการ Coaching & Mentoring**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการการศึกษา (2561). **สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). **การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- อนุสตรา เณิมศรี. (2563). **การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**. ปรินญานิพนธ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาชัญญา รัตนอุบลและคณะ. (2559). **รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของผู้สูงอายุในสังคมเมือง**.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Akinoglu, O., & Tandogan, O. R. (2007). The effects of problem-based active learning in science education on students' academic achievement, attitude and concept learning. **Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education**, 3, 71-81.
- Aydede, M.N., & Matyar, F. (2009). The effect of active learning approach in science teaching on cognitive level of student achievement. **Journal of Turkish Science Education**, 6(1), 115-127.
- Bishop, L.J. (1979). **Staff development and instructional improvement plan and procedures**. Boston: Allyn and Bacon.
- Bonwell, C. C.; & Eison, J. A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom**. ERIC Digest. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Bray M. (2003). **Adverse Effects of Supplementary Private Tutoring: Dimensions, Implications, and Government Responses**. publisher: 'Ethics and Corruption in Education'. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning
- Castetter, W.B. (1996). **The personnel function in education administration**. New York: Macmillan.
- Gordon, S.E. (1993). We Do: Therefore, We Learn. **Training & Development**. Vol. 47, no.10.

- Jeder. (2014). Training Teachers' Ethical Skills in License and Master Programs. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**. 142 (2014) 691 – 694
- Shenker, J. I., Goss, S. A., & Bernstein, D. A. (1996). **Instructor's Resource Manual for Psychology: Implementing Active Learning in the Classroom**. Boston: Allyn & Bacon.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). Professional learning communities, leadership, and student learning. **Research in Middle Level Education**. Online, 28(1), 1-13.